

COSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

REDACTOR:
SEBASTIAN BORNEMISA

□ □ □

Cuprinsul:

I. U. Soricu: Fecioara dela Pind, poezie.

Ion Agârbicean: Școala străină, nuvelă.

Radu S. Dragnea: Un an dela moartea poetului A. Popovici-Bănățeanu, articol.

Elena Farago: Din preajma leagănului, poezie.

T. L. Blaga: Simțurile animalelor, articol.

FLORI DE-O ZI:

Gavril Todica: Vieța celulei și vieța organismului.

T. Miron: Cetitorii de mâne.

S. B.: În tabăra dela Ciatalgea.

CĂRȚI PRIMITE LA REDACȚIE ILUSTRĂȚII

Abonamentul pe an . . . cor. 12

Abonamentul pe 1/2 an . . . cor. 6

Pentru străinătate pe an . cor. 20

NOUTĂȚI LITERARE

— Editura „Librăriei Naționale“ S. Bornemisa —

„Librăria Națională“ S. Bornemisa a început, pe lângă mari jertfe materiale, să publice o serie de scrieri alese, menite a pătrunde în casele românești ca a avea cărți sănătoase și de-o incontestabilă valoare literară. Din aceste scrieri, pe cari le recomandăm cu toată dragostea publicului românesc, până acum au apărut următoarele:

1. Ion Agârbiceanu: Schițe și povestiri. Prețul coroane 2.—. Acesta e cel mai nou și cel mai ales volum al puternicului prozator ardelean, care a împodobit până acum cu atâtea volume de valoare literatura noastră. Domnul Ion Agârbiceanu e de altcun în destul de cunoscut publicului nostru, ca să mai fie nevoie să atragem deosebit luarea aminte a publicului asupra oricărei cărți a sa. E azi cel mai cetit scriitor ardelean atât în România cât și în Ardeal, căruia i-a succes în urma marelui său talent să fie pretutindeni recunoscut și apreciat. Volumul „*Schițe și povestiri*“, care are peste 300 de pagini, mai are însă o mare calitate: e cel dintâi volum al autorului, în care s'au publicat cele mai succese piese literare, alese de însuși autorul. O parte din bucățile din volum sunt aproape absolut necunoscute publicului nostru, fiind ele publicate pentru prima oară în „*Viața Românească*“, care e oprită a trece granița țării noastre.

2. Liviu Rebreanu: Frământări. Prețul cor. 1'50. Autorul acestui volum e un talentat scriitor din generația mai nouă, de origine din Ardeal, care a trecut în România, publicând scrierile sale mai ales în „*Viața Românească*“ și în alte reviste de seamă de dincolo. E mult apreciat mai ales în urma talentului său, care-l ajută să aștearnă pe hârtie stări sufletești grele și să dea personajelor întotdeauna o culoare bogată și nimerită. Subiectele și le alege mai ales din stratul de jos al societății și aduce înaintea noastră tipuri dela țară, figuri mărunte din viața orașelor: pe „*golani*“, în cari condeiul lui subtil află întotdeauna ceva de poetizat și de zugrăvit. Volumul „*Frământări*“, e cel dintâi volum al autorului, pe care „*Librăria Națională*“ S. Bornemisa l-a edat cu toată nădejdea, că publicul nostru va ști să aprecieze și să încurajazeze pe un talentat scriitor tinăr, așa, după cum o fac aceasta și alte popoare culte din Apus.

3. Victor Eftimiu: Poemele Singurătății. Prețul 2 coroane. Autorul neîntrecutei piese „*Înșiră-te mărgărite*“ ne dă sub titula aceasta un elegant volum de poezii, scrise într'o formă din cele mai succese și într'o limbă ușoară, cum dela Vasile Alexandri încoace nu s'a prea scris. În lirismul dulce alui Victor Eftimiu se îmbracă într'o aleasă haină literară cele mai subtile sentimente, cari au o notă proprie: duiosia subtilă și o formă poetică din cele mai sonore. Astăzi Victor Eftimiu e unul dintre puținii scriitori fericiți, ale căruia scrieri sunt, mai ales în România, cele mai gustate și mai cu drag cetite. Pentru noi e o mândrie, că autorul activitatea literară și-a început-o la noi în Ardeal, sub mâna conducătoare a lui Octavian Goga, în „*Țara Noastră*“.

4. Alexandru Ciura: Amintiri. Prețul cor. 1'60. Cel mai gingaș prozator al nostru din Ardeal, ne dă în volumul acesta un șir întreg din dulcele și duiosasele sale amintiri din copilărie, despre oameni și locuri din țara moților. Scrise într'o limbă aleasă și plină de poezie, ele procură în clipe de repaos cele mai plăcute momente sufletului, care caută într'adevăr plăcere și distracție în cărți. Volumul dlui Alexandru Ciura la apariție a fost salutat de „*Viața Românească*“, și de toate revistele, cari s'au ocupat de el, cu cele mai călduroase vorbe, ca cea mai de seamă noutate literară.

5. „Almanahul scriitorilor dela noi“. Prețul cor. 1'60. Această carte în felul e o mică istorie literară a tuturor scriitorilor ardeleni azi în viață. Cuprinde fotografia, biografia și datele bibliografice alor 46 de scriitori născuți în Ardeal și o bucată literară inedită de-a fiecăruia din acești scriitori. Ca o ilustrare a întregii noastre vieți literare, la urmă dă în faximil capul tuturor ziarelor și revistelor românești dela noi, și pe scurt istoricul acestora dela înființare, relevând la foile politice și pedepsele ce-au avut să le 'ndure acestea pentru lupta lor pe terenul politicii naționale.

6. Ermil Borcia: Versuri flușurate. Prețul 60 bani. Domnul Ermil Borcia e azi singurul nostru umorist de seamă care ca redactor al revistei umoristice „*Bobârnaci*“, dă dovezi de un talent umoristic plin de vervă. Volumul „*Versuri flușurate*“ are pagini umoristice pline de spirit, cari îți procură adevărată plăcere cetindu-le.

7. „Cele mai frumoase“. Prețul 60 bani. E un dragălaș volum de poezii populare aranjat cu multă îngrijire, care merită să stea pe masa oricărui inteligent, care află farmec în versurile dulci și fermecătoare ale poporului nostru. Poeziile sunt împărțite după felul lor de-a fi: de dor, de dragoste, de jală, de bătaie de joc, cătănești, blăstămuri, etc.

— Tot în editura „*Librăriei Naționale*“ S. Bornemisa au mai apărut două tablouri naționale în color, cari reprezintă scene din istoria neamului nostru. Acestea sunt:

1. „Întrarea lui Mihai Viteazu în Alba-Iulia la 1599“, în mărime de 47×59 cm., reproducere după tabloul original care fusese pe vremuri în posesiunea unei episcop gr.-cat. Tabloul reprezintă scena, când marele voevod Mihai Viteazu însoțit de generali și de ostași, intră pe poarta din dos a cetății Bălgradului. În poartă îl așteaptă episcopul romano-catolic, în odăjdii de sârbătoare, salutându-l ca pe noul stăpân al Ardealului. Prețul franco recomandat e cor. 2'75.

2. „Capii revoluției țărănești din 1784“: Horia, Cloșca, Crișan. Tabloul dă fotografiile în color ale eroilor noștri din această revoluție, reproduse după fotografia picturilor din muzeul Bruckenthal. Mărimea tabloului e 45×65 cm. Prețul franco recomandat e cor. 2'75.

— „*Librăria Națională*“ S. Bornemisa roagă pe onoratul public românesc să binevoiască a o sprijini în finta ce-o urmărește, comandând aceste scrieri alese și tablouri naționale. Comandele să se adreseze la oricare librărie, ori direct la „*Librăria Națională*“ S. Bornemisa, Orăștie—Szászváros.

GOSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

* * *

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

Fecioara dela Pind

Tu mă desmierzi și-mi cânti a frunză verde
Si nu 'nțelegi că nu-i acuma timpul.
Vezi, neamul nostru geme 'n împilare
Și mamele își scaldă 'n lacrimi pruncii.

Și frații tăi s'apleacă și 'ngenunche,
Surorile jelesc și plâng și țipă,
Ia arme! Chiamă brațele voinice,
Pornește, lupta sfântă o începe!

N-auzi cum gem lipsiți de mângăere
Și cum te-așteaptă ca pe-un Crist din ceruri?
O, du-te, du-te, uită-mă pe mine,
Dar nu-i lăsa pe ei în întunerec!

Tu poți să-i scapi. Tu dă-le libertate:
Ai braț de trăsnet, turet ai în glasu-ți. —
În numele dreptății sfinte, pleacă,
Zdrobește lanțul greu ce îi apasă!

Un neam întreg adus la 'njunghiere
Se zbate 'n ghiara morții nemiloase,
Dar faima tă cutremură o lume,
Dar codri vechi îți cântă vitejia.

Tu fii soldatul libertății sfinte,
Fii solul unor timpuri de lumină
Tu, înainte mergător al păcii,
Să strălucești ca soarele, în frunte.

Străbate ca săgeata îngerească,
Uitând amarul care mă 'mpresoară,
Căci gândul meu ți-o fi în veci tovarăș,
Și scut puternic sfânta mea iubire.

Și vino 'nvingător, urmat de cântul
Și binecuvântările mulțimei,
Și, liberi pe moșia strămoșască,
Vom tinde hora veselă de nuntă!

I. U. SORICU

O O O

ȘCOALA STRĂINĂ

ION AGĂRBICEAN

Bădicul Ilie Presecanu e om fruntaș în sat. Fusese pe vremuri primar, jurat mare, casar comunal, și eră cinstit de săteni căci își purtă slujbele cu dreptate și cu omenie. În cei vreo zece ani de slujbă însă i se puse o slăbiciune la suflet, de care multă vreme nu putu să-și dee seama ce să însemneze. Notarul eră străin de neam, abia știă câteo vorbă românească, și aceea o spuneă stropșit, ca și când ș'ar fi bătut joc de ea. De nenumărateori îl întrebă câte ceva în limbă străină pe bădicul Ilie Presecanu. El ridică din umeri că nu pricepe, și atunci de multeori notarul se mânia. „Toți trebuie știut limba asta“, îi zberă la ureche bădicului.

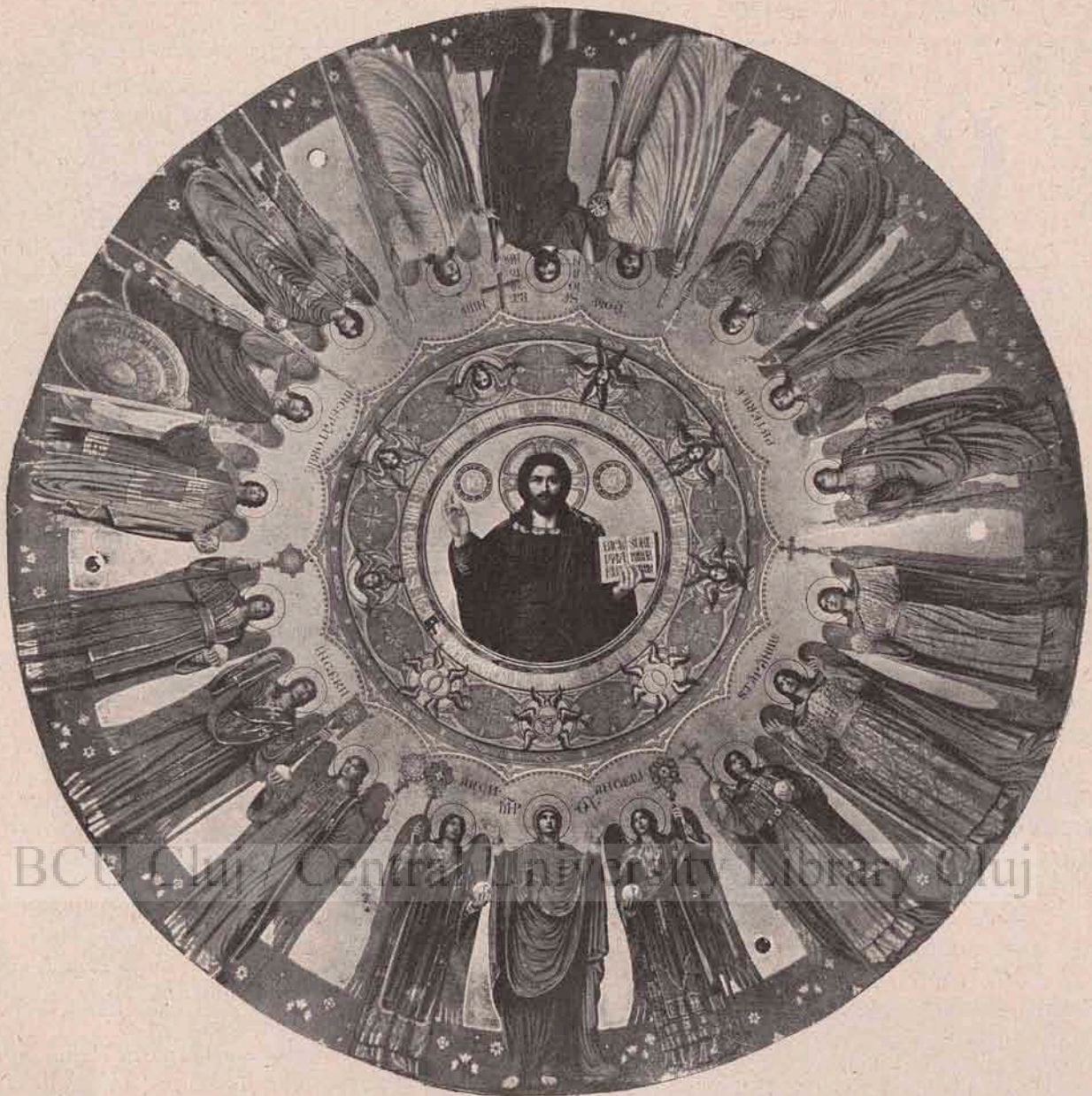
Veneă prin cancelaria comunală pretorele, prim pretorele, chiar slujbași și mai înalți. Nu se auziă o vorbă românească, și bădicul nu pricepeă nimic din toată boscorodeala lor. Jandarmii chiar nu-l învredniciau să-i spună o vorbă românește.

Bădicul Ilie Presecanu își purtă slujba cu omenie, dar cu multă supărare. Vedeă că în satul lui, curat românesc, nu se poate înțelege cu cei mari în limba satului. Azi așa, mâne așa, zece ani de slujbă tot așa. Amărât în suflet s'a mulțămit ș'a lăsat pe alții să-i iee locul. Cât eră de om de omenie, totuș căzuse într'o adâncă rătăcire. Își ziceă adeseori: „Poate nu ni-e dat nouă să trăim cu limba noastră. Ar fi fost bine să fi știut eu limba cea străină. Aș umblă pe picioarele mele și nu m'aș duce unde mă împing alții“.

Zadarnic vedeă el, îndată ce eșia din cancelarie, că tot ce-i în jurul său e românesc, și portul și vorba, și cântecul și casele din sat. Zadarnic știă că 'n jurul întreg e numai neamul nostru! După suferințe de zece ani, după răstirile și amenințările tuturor slujbașilor mai mari, în sufletul lui drept dar slăbănog întrase convingerea că fără limba cea străină e greu să trăiești.

Nu spuneă el la nime gândul acesta, nici chiar nevastei. Se rușină să-l spună, dar în suflet hrăneă dorința că dacă nu el, cel puțin băiatul lui să învețe limba cea străină. Dacă va ajunge băiatul lui primar odată să nu mai aștepte ca boul nepriceput să-l înghioldească alții.

Când se mulțumi de slujbele satului, băiatul lui chiar ajunsese anul al unsprezecelea și părintele Andrei,

Pictura de pe cupola catedralei din Sibiu de răposatul Octavian Smigelschi.

popa din sat, nu mai încetă a stărui pe lângă bădicul Ilie să-și dea copilul la școală la oraș.

„Ai cu ce-l țineă bădic' Ilie“, zise părintele la apropierea lui Septembre.

— Am dela Dumnezeu!

— Școala din sat a terminat'o. Adică patru ani, și poate trece în gimnaz.

— M'am gândit și eu.

— Și nu te-ai hotărît?

— M'am hotărît!

— La Brașov ori la Blaj?

— Nicăiri din aceste două, zise cu silă bădicul Ilie.

— Mai departe nu-i bine să-l trimiți, la Nășăud ori Brad.

— Am să-l trimit în Târgul Murășului.

Părintele îl privi mirat. Bădicul Presecanu privea în pământ. Îi eră greu să se uite la popa.

— Doar acolo nu avem gimnaz românesc, bădică Ilie!

— Chiar asta-i, zise omul.

— Cum așa?

— Vreau să învețe limbă străină să nu-mi calce urmele mele.

— Urma dumitale? Și ce-ai pățit dumneata?

— M'am chinuit zece ani cât am fost în slujbă. Eu îl dau la școală părinte, iar nu să se facă domn. După ce va învăța limba străină, o să-l aduc acasă. Numai pe el îl am, și nu vreau să mă trudesc înzadar o vicăță“.

Bădicul se simția tot mai încurajat cu cât vorbea. Fața i se aprinsese și în ochi i se coborî o lumină ciudată.

„Dacă va ajunge odată primar și el, să priceapă hârtiile, să priceapă vorbele, să se poată înțelege cu cei mai mari. Nu să stee mut ca mine. Las' c'am răbdat eu destul, adause bădicul.

— Dar dumneata întorci lucrurile dragă Presecanule, zise uimit părintele. Noi suntem acasă, slujbașii vin la noi. Ei trebuie să ne învețe limba, dacă vreau să se înțeleagă cu noi. Și legile țerii o cer asta.

— O cer pe hârtie, zise bădicul.

— Pe hârtie, uneori, când slujbașii din sat au de lucru cu oameni cari nu-și cunosc drepturile, ori sunt niște suflete slăbănoage cari sunt gata să se închine ori cui. Dar am cunoscut eu sate, unde notarul și alții slujbași dacă n'au voit să învețe limba satului, au trebuit să-și adune catrafusele și să se ducă. Mă mir că chiar dumneata să ajungi la gândul ăsta.

— Hm, ți-e ușor dumnitale să vorbești așa! Dar eu am suferit destul, zise cu tristețe Ilie Presecanu.

De-atunci părintele n'a mai vorbit cu bădicul despre băiat și despre școală. Dar în Septemvrie Ilie Presecanu își duse băiatul la școală străină.

Eră deștept și silitor Ioniță Presecanu și astfel, din an în an bădicului îi creștea dorința să-și lase mai departe copilul la învățătură. Când terminase patru clase de gimnaz, părintele îi vorbi iar bădicului.

— Acum dorința ți s'a împlinit. Băiatul dumnitale știe limbă străină, îl poți da deci la o școală românească.

Bădicul Ilie clipi șiret din ochi și zise:

— Numai cât școală românească de care voeam eu și Ioniță nu este.

— Ce școală?

— Nu-l mai dau la gimnaz mai departe. Văd eu că de-acum și advocații vor începe să mai flămânzească. Sunt prea mulți. Eu vreau să-l dau la o școală de agricultură.

— Hm, făcù părintele, n'ar fi rău.

— Știi și eu că nu! Prietini de-ai lui Ioniță i-au spus că poate face frumoase parale cu slujba de agronom pe la moșiile cele mari.

— N'ar fi rău, spuse iarăș popa, numai totuș e neîncunjurat de lipsă să învețe un an doi și românește. Gândește dumneata: de mic la străini, în slujbă tot la străini. Ori ști dumneata moșii mari românești unde ar putea intra în slujbă ficiorul dumnitale?

— Nu m'am gândit la asta. Sunt averile grofilor, ale boerilor. Este loc destul. Limba o știe.

Bădicul Ilie Presecanu se încăpăținase și nu mai voi să schimbe nimic din ce-a hotărît cu Ioniță.

Astfel în trei ani sătenii văzură în vacanța de vară în curtea și pe la poarta bădicului un dmnșor cu pălărie mică sură, cu cōamă de porc în ea, cu cisme văcsuite totdeauna proaspăt. Ioniță crescuse mare, eră de optsprezece ani când terminase școala de agronomie.

Când eră acasă nu prea mergea nici la biserică, nici pe la părintele, ci tot mai mult își petrecea cu notarul jidan și cu agheontul. Mergeau laolaltă la vânat, toți trei la birt, și asemenea laolaltă se plimbau pe uliți boscorodind în limbă străină, fumându-și țigările.

Sătenii credeau de multe ori că-i un străin care a venit pe la cancelarie. Iar scracul bădic' Ilie se mândrea în sufletul său cât a ajuns de bine feciorul lui.

Prin Martie își aflase un post, tocmai pe pusta ungurească, la moșia unui prof. Își pachetă, și după ce trase un chef cu străinii din sat, porni în noua slujbă.

N-a trecut o jumătate de an, și prin August, în treeratul bucatelor, Ilie Presecanu veni abătut la părintele.

— Aș aveà o vorbă cu sfinția ta, zise el.

Intrară amândoi în casa parohială, șezură, și părintele întrebă.

— Ce mai veste-poveste, bădic' Ilie?

Îngeri pictați în catedrala din Sibiu de răposatul Octavian Smigelschi.

Vedere din Constantinopol amenințat a fi cucerit de armatele glorioase ale Bulgarilor. Chipul nostru arată podul cel mare peste Cornul de aur, pe care se preumblă lumea în clipe de repaos.

într'adevăr peste prietini cheflii, ajunsesse la patima beției și a jocului de cărți, cântă cântece streine în rând cu alți deregători ori bogătași de pe pusta. Ajunsesse în chefurile acelea mari, de zile și nopți întregi, pe cari le fac mulți dintre streinii cu bani.

La trei ani se bătù la tobă toată averea bădicului, care caventase mereu pentru fecior. Nenorocirea aceasta cumplită îl doborî la pat, bolnăvindu-l de moarte. Sta ziua întreagă și privea în podele ca un smintit. Numai casa îi mai rămăsese. Și aceasta numai până va fi în viață. Apoi aveă să treacă în mâni străine.

Bolise două săptămâni, și chiar eșise popa care-l grijise, când pe ulița satului se ivi un strein care venia cu pașii largi. Eră înalt, roșu la față, răsuflarea lui miroseă a băutură. Intra în casa bădicului Ilie, cu ochii tulburi de

Românul nu știă cum să înceapă. Par'că îl strângea ceva de gât.

— Am venit să-ți cer un sfat, sfinția ta, zise el în silă.

— Bucuros, numai să-l știu da, răspunse popa.

— E vorba de feciorul meu, de Ioniță, începù Ilie Presăcanu. Nu mai am de unde să-i trimit bani.

— Cum, dumneata îi trimiți bani?

— În fiecare săptămână de când s-a dus.

— Dar par'că-mi spuneai că are plată șasezeci de zloți, cvartir, mâncare, încălzit, luminat.

— N-am mințit, părinte.

— Așa dar de ce-i trimiți bani?

— Îmi cere mereu!

— Și dacă-ți cere dumneata trebuie să-i dai mereu?

— Îmi scrie că se împușcă dacă nu!

— Prostii, zise popa. Pe ce poate cheltui atâția bani?

— Eu știu? Voiam să întreb chiar pe sfinția ta asta! Știu eu câte sunt cheltuelile domnilor“. Bădicul eră foarte descurajat.

— Cheltuelile-s atâtea câte și le face omul. Dar feciorul dumnitale n-are nevastă, n-are copii. El trebuie să fi dat de prietini răi. Între străini sunt tineri cu averi mari, cari cheltuesc atâta, cât noi, popor sărac, nici nu ne putem închipui. Se vede c-a căzut între ei.

— M-am gândit și eu. Dar ce să fac acum?

— Să-l aduci acasă!

— Acasă!

— Da. Altfel se ticăloșește și el, te sărăcește și pe dumneata“.

Însă bădicul Ilie se mulțumi a-i scrie lui Ioniță că bani nu mai are de unde să-i dea.

Veniră în schimb polițele. În trei ani toată averea bădicului eră legată la bănci. Ioniță nu se putea oprî în drumul prăpăstios pe care apucase. Dăduse

bețiv. Hainele-i erau purtate, vechi.

— Olio! gemù bătrânul când își recunoscù feciorul, și-i făcù semn cu mâna să ese din casă. Feciorul eși, dar nu știă încătrău să apuce? Eră dat afară din slujba ce avusese. Află în urmă cărarea spre birtul din sat.

În chinuri cumplite bădicul Ilie Presecanu își dădù sufletul în noaptea aceea.

O O O

Tie...

— Fragment —

*...Și pretutindeni primăvară
Și soare, flori și răs și cânt.
Și ca o roabă stam supusă
Sorbindu-ți fiece cuvânt.*

*Ci lasă-mă, să stau și-acuma
Și fruntea-ți calmă s-o diesmerd,
Să uit, ce-amar mă roade teama,
Să nu te pierd, să nu te pierd.*

*Tu ești stegar, eu — fir de iarbă;
Nimic nu-ți cer, nimic nu vreau,
Decât ca 'n umbra ta să aflu
Un biet locșor smerit și eu...*

† ELENA DINULESCU

Mi-aduc aminte, că mai erau trei strofe la început scrise pe altă filă. Oricât am căutat însă prin manuscrise, n-am putut da de ele. V. S.

UN AN DELA MOARTEA POETULUI A. POPOVICI-BĂNĂȚEANU

RADU S. DRAGNEA

Nu l-am cunoscut personal. El, de multe ori mă măsură cu privirea lui galeșă și neodihnită, însă eu, cel mic, nici nu îndrăzneau să-l privesc în ochi, când gândeam că acela e poetul Popovici-Bănățeanu. Ci, atunci când nici nu se mai gândea că cineva îi urmărește mișcărilor, atunci, îndrăzneam în taină, sfios, să-i admir eleganța mersului, părul dat cu regulă pe capul frământat de atâtea vise și speranțe, dar mai ales să admir pe acest om ca toți ceilalți, însă cu acel *ceva* dăruit de Domnul, care-l deosebea de oamenii de rând.

Îl iubeam pe Popovici-Bănățeanu fără să mărturisesc nimănuia. În discuțiile prietinelor despre literatură, când venea vorba și despre el și îmi cereau părerea, nu le-o puteam da, căci mi se părea că niciodată n-o pot arăta în cuvinte așa cum o simțeam. Iar când afișul „Convorbirilor Critice“ se anunță pe la librăriile din București, în care mai totdeauna figură acest poet pierdut, eu, cel dintâiu mă grăbeam a le procura. Și-i ceteam poezia. Nu era atâta artă în ea, dar nu știu cum, cetind primul vers, îmi apărea în față figura autorului, obosită și căutătoare de repaos. Îmi apăreau în față ochii lui duși în fundul capului, pe cari, par'că-i vedeam alergând grăbiți pe hârtia luată la întâmplare din sertar, care, cu o oră mai târziu avea să supoarte gândirea de o zi a unui om.

Și atunci mi se făcea un dor nebun de Popovici-Bănățeanu. Străbăteam străzile și nu știu când ajungeam

la locul pe unde știam că trece el. Și deodată, pe neașteptate, apărea și chipul lui, făcându-și loc ferit printre mulțime, și, așa, cu mersul obișnuit, trecea înainte pe stradă, spre universitate. Dar nu ajungea atât. Cum mă întâlnea cu privirea, părea că mă întreabă cu ea ce mai fac, și eu, numai la acest gând, repede întorceam capul. Iar într'un târziu, când gândeam că s-a depărtat de-a binele, mă întorceam la locul dinainte și ce aflam: Popovici-Bănățeanu se oprea la vreun galantar, și, făcându-se că se uită acolo, își pironia privirile pe mine. Și, când observă că eu i-am înțeles scopul, râdea, și îndreptându-și hainele pe el își urmă drumul.

Așa îl cunoșteam pe poetul Popovici-Bănățeanu. Și această cunoștință, mă făcea să mă interesez la fiecare moment de el.

Într'o vreme, el era subsecretar la Conservator. Probabil, poetul Corneliu Moldovanu îi făcuse loc în acest post. Prietiniile elevi dela această școală, nu scăpau nici unul de întrebările mele:

— Ce mai face? — Și ei ghiceau.

— Popovici-Bănățeanu?

Năcaz mare aveam pe unul din prietiniile elevi care, fiind din firea lui cam vesel, căută să-mi spue și despre poet tot lucruri vesele, câtă vreme el era vizitor, gânditor, melancolic, și cu atâtea doruri în pieptul lui, pe care boala avea să-l doboare prea de timpuriu.

— Azi l-am năcăjit, îmi spunea prietinel hazliu. Și nu știu cum, în sufletul meu se petrecea o revoltă neînchipuit de mare. Par'că vedeam fruntea lui posomorându-se, par'că-l vedeam cât îi pare de rău că situația materială nu-i permite să se retragă de orice

Turcia în urma luptelor ce le-a pierdut aproape pe toată linia față de popoarele balcanice, e amenințată să-și piardă toată stăpânirea în Europa, și în fața primejdiei ea a chemat sub arme chiar și pe glotași țării. Chipul nostru arată o grupă de glotași, cari sosesc în Constantinopol, ca să fie apoi trimiși pe câmpul de luptă.

slujbă ca să poată trăi numai în visuri, în temperamentul căreia i se cere unui artist, departe de oamenii neînțelegători și disprețuitori.

Și voiam într'un timp, cu orice preț, să aflu un prietin care să-mi dea informații precise asupra acestui copil al viselor și cântecelor. Și spre marea mea bucurie îl aflai. Eră un băiat tânăr, care, nu știu de unde-l cunoșteă, însă care-l cercetă acasă în strada Primăverii, foarte des, având el niște încercări de versuri pe care le supusese cercetărilor lui Popovici-Bănățeanu.

— Casa lui, îmi spuneă prietinul, e o mansardă. Cărți nu are cine știe ce. Dar ce-mi place la el, îmi place ospitalitatea și iubirea pe care o are pentru vioară. Prinde câte odată vioara, și, așa, în ecoul cântecului ei, închide puțin ochii, și se lasă cu totul cântecului. Nu știi pe cine să admiri mai mult: pe Popovici-Bănățeanu, ori vioara lui.

La spusa prietinului, îmi răsări în minte „Trubadurul“ lui Barbu Delavrancea. Și nu știu cum apropierea aceasta, fu bine nimerită. Numai atât deosebire: că, pe când eroul lui Delavrancea, moare, cu prietini lângă el, cari îi poartă de grijă, cel dintâiu, poetul Bănățeanu, moare într'un spital dela Filaret, fără nici un prietin lângă el, fără ca cineva să-l însoțească la mormânt.

Iar acum, eu nu voiu mai aveă pe cine așteptă în colț, nu voiu mai aveă nevoe să mă interesez dela unii și dela alții despre poetul cu ochii negri, ca și cravata dela gât; nu voiu mai aveă nevoe să mai aștept gazetele la care colaboră el... Nu voiu mai aveă nevoe, deoarece acel care străbăteă străzile Bucureștilor, sfios, ferindu-se de trecători, azi doarme în vreun colț de cimitir, scăpat de toate grijile și mai ales de nepăsarea mulțimii.

Pe mormântul lui, pe care mai întâi se vor fi așternut frunzele ruginite pe care le cântă el în viață, acum, zăpada adusă de vânt, se va fi prefăcând în lacrimi, ziua, iar noaptea în gheață, așteptând și cealaltă zi, cu nerăbdare, ca să-i măie cursul înainte până ce-și

Morminte mohamedane.

va găsi un sfârșit, înghițând-o și pe ea pământul, de deasupra căruia, cu o clipă înainte, pluteă nepăsătoare. Pe deasupra mormântului lui la primăvară, scăeții și bălăriile se vor întinde nepăsătoare, deoarece nu se va găsi nimeni să le plivească. Candela niciodată nu va arde la căpătâiul acestui străin, deoarece nu-i nimeni care s-o aprindă. Și poetul dormi-va în coșciugul care va putrezi, lăsând loc liber între trupul lui și pământ.

Și dacă în urma lui nu rămâne tocmai o operă, rămâne o amintire tristă, de care, din când în când trebuie să ne aducem aminte, căci desgropând-o pe ea, vom desgropa memoria poetului, vom desgropa memoria atâtor perduți, de cari, nu ne mai aducem aminte, fără să gândim că ceea ce sunt ei azi, vom putea fi noi mâne.

O O O

Din preajma leagănului.

*A adormit ținând mânuța
Șiret și dulce peste ochi, —
Să-i fac o cruce 'n colțul pernei
Să mi-l păzească de deochi.*

*Să mi-l închin și peste frunte,
Tu, sfântă cruce, să mi-l ții,
Că multe rele pasc seninul
Din preajma bieților copii...*

*Atâtea mame 'n lume
Și 'naltă ruga lor,
Și numai tu poți, Doamne,
Să le 'nplinești ce vor.*

*Îndură-te de toate,
Stăpâne înțelept,
Că 'n fața milei tale
Avem acelaș drept.*

*Și iartă, de vreodată
Sunt clipe 'n cari aș vrea,
Din ruga tuturor
S'ajungă doar a mea...*

* * *

*În tine 'mi pun nădejdea toată
Blând-Ziditorule de vieți,
Că știu ce dureros fu visul
Întregei mele tinereți.*

*Acuma, când mi-l văd aevea
Atât de mic și de plăpând,
Mă îngrozesc de bucuria
Ce 'mi cântă une-ori în gând!...*

*Da, alte-ori, când plânge tare,
Stăpâne-atât de mult mi-l tem,
Că până și credința 'n tine
Mi se prefăce în blestem...*

ELENA FARAGO

O O O

Bolietina Issa, vestitul bandit albanez, care la izbucnirea războiului din Balcani s-a dat pe partea Bulgarilor, de fapt însă ținea cu Turcii. Fiind descoperit, a fost împușcat de Bulgari.

SIMȚURILE ANIMALELOR

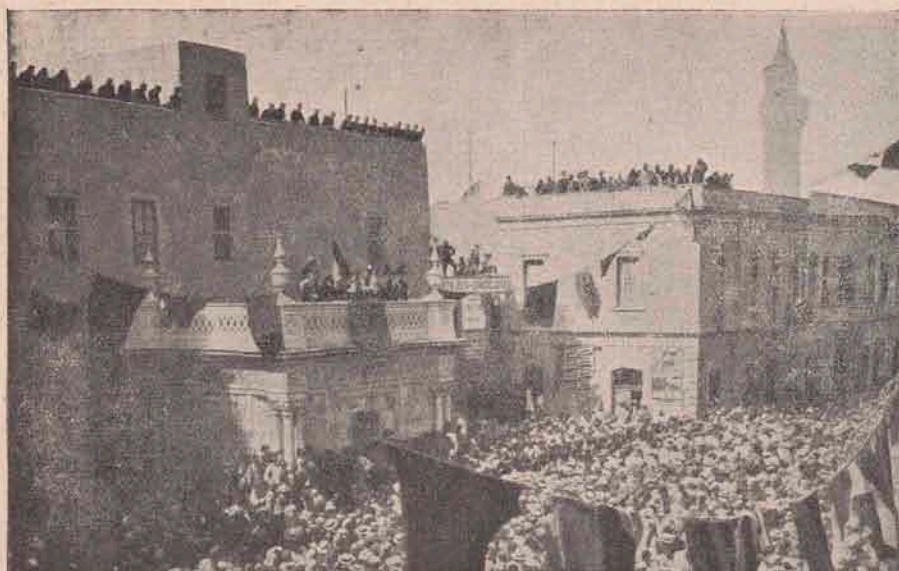
T. L. BLAGA

Cei mai mulți dintre oameni înclină bucurosi spre părerea — și e natural să fie așa — că și animalele sunt înzestrate cu aceleași simțuri ca și ei. Fiecare e convins, că ochiul bufniței servește la prinderea senzațiilor de lumină, întocmai ca și ochiul omului; că câinele miroasă cu botul și gustă cu limba, și cu tot dreptul. Dar deja presupunerea, că aparatul labirintic al peștilor se ecsită prin sunete analog ca la oameni, se dovedește prin cercetări mai minuțioase de absolut falsă. Cu cât crește distanța dela om făcând trecerea dela animalele vertebrate la cele nevertebrate, în același raport cresc și deosebiri. Multă vreme se presupunea, că organul de mirosit al insectelor ar fi la deschiderea tracheelor întocmai cum e la om la intrarea aparatului de respirat și că antenele ar fi organe de auzit, cum sunt urechile noastre. Diferitele cercetări și observații în direcția aceasta au arătat însă, că organele de mirosit își au sediu pe antene, iar organele de auzit la unele dintre lăcuste și la greeri se află în locuri, pe cari nici nu le-am presupune, la picioarele

de dinainte. Cine crede, că ochii trebuie să fie totdeauna la cap, rămâne uimit când aude, că la lipitoarea de pești ochii sunt situați tocmai în partea opusă a trupului, ba mai mult, că e un soi de vierme, care în fiecare parte a trupului său are organe de văzut. Mai surprinzător e însă faptul, că la unele animale se dovedesc reacțiuni față de lumină, fără ca respectivele animale să aibă ochi, cum e de ecsemplu la *râme*. Vedere fără ochi, lucru mai paradocsal nici că se poate, care însă ne dovedește, că a da animalelor atribuții omenesti e naiv și fals. Organul de văzut la râme nu e localizat, nu se reduce la un singur loc situat într-o singură parte a trupului, ca la om, ci se ecstinde pe întreagă pielea, în unele părți mai mult, în altele mai puțin, analog ca la om simțul și organele pipăitului.

Dacă animalele diferă de om deja în locul și în felul de răspândire al simțurilor, involuntar ni se impune întrebarea, că oare diferă și în prestațiunile acestor simțuri? Cu siguranță! E doar cunoscut peste tot faptul, că ochiul paserilor e mult mai ager ca al omului și că câinele are miros mult mai fin ca omul. Organul de mirosit al multor fluturi îl iritează substanțe, pe cari noi oamenii absolut de loc nu le simțim și încă de multeori de cantități disparent de mici. Muștile miroasă zaharul într'un chip și zaharina în alt chip, de unul se apropie bucuros, iar pe celalalt îl ocolesc de departe. Pentru noi au același gust.

Avem date positive despre aceea, că multe animale au un cerc de ecsitare al simțurilor mult mai larg decât oamenii. Înainte de a aduce vr'un ecsemplu, las să premeargă următoarele. Lumina soarelui, sau lumina albă cum mai obicinuim a-i spune; nu este lumină simplă, ci e o lumină compusă din nenumăratele colori ale curcubeului, cari acționând deodată asupra ochiului nostru, dau impresia rezultantă de ceea ce numim lumină albă. Ceea ce susțin aici se poate proba prin ecsperiență de valoarea clasică. Lăsăm să cadă un mănunchiu de raze solare asupra unei prisme de sticlă (corp în trei colțuri din sticlă, așa cum se folosesc la decorații, mai cu seamă la candelabre). În trecerea sa prin prismă mănunchiul de raze, pe lângă aceea că se abate din calea sa dreptlineară de mai înainte, și se resfiră din colorile din cari e compus, astfel că pe peretele din față obținem o fâșie în colorile curcubeului, dintre cari mai bătătoare la ochi sunt șapte aranjate cum urmează: roșu, portocaliu, galben, verde, albastru, indigo (albastru închis) și violet (vânăt). Prisma de sticlă amintită are proprietatea de a discompune lumina albă în părțile sale constitutive. Afară de colorile acestea însă, pe cari le putem percepe cu ochiul nostru, mai sunt încă mult mai multe raze atât pe partea de dincoaci de roșu, cât și pe partea de dincolo de violet. Sunt așa numitele raze *infraroșii* și *ultraviolete*, pe cari ochiul omenesc nu e în stare să le perceapă, să le prindă, e prea puțin perfect, ca să zicem așa. Ecsistența acestor raze o probează încă mai cu seamă efectul lor. Un termometru ținut în regiunea razelor infraroșii se urcă, dovadă că

Proclamarea păcii dintre Italia și Turcia în orașul Tripolis. Contractul de pace e citit în fața publicului de un ofițer italian de pe terasa unei zidiri.

acolo sunt raze pentru noi invizibile — și că acestea au *mai cu seamă* efect de căldură. Razele ultraviolete se dovedesc cu deosebire prin efectele lor chimic (ele sunt, cari înălbesc pânza întinsă la soare) și prin aceea, căucid diferitele organisme mici — microbii, desinfectează.

Am zis, că razele ultraviolete sunt pentru oameni invizibile. Diferite experiențe însă dovedesc, că furnicile reagează și față de astfel de raze. Furnicile peste tot caută întunerecul. Dacă lăsăm să cadă asupra unui cuib artificial de furnici acoperit cu o placă de sticlă fâșia anumită mai înainte, colorată în culorile curcubeului, vom observa, că furnicile transportă păpușile din partea ultravioletă, care pentru noi e întunecată, în partea infraroșie, care asemenea e întunecată. Ecspriența aceasta dovedește în de-ajuns, că animalele acestea micuțe simțesc și astfel de raze, pentru cari ochiul omenesc nu e accesibil, că au cu alte cuvinte un caz de ecscitare al simțurilor mai larg, decât omul.

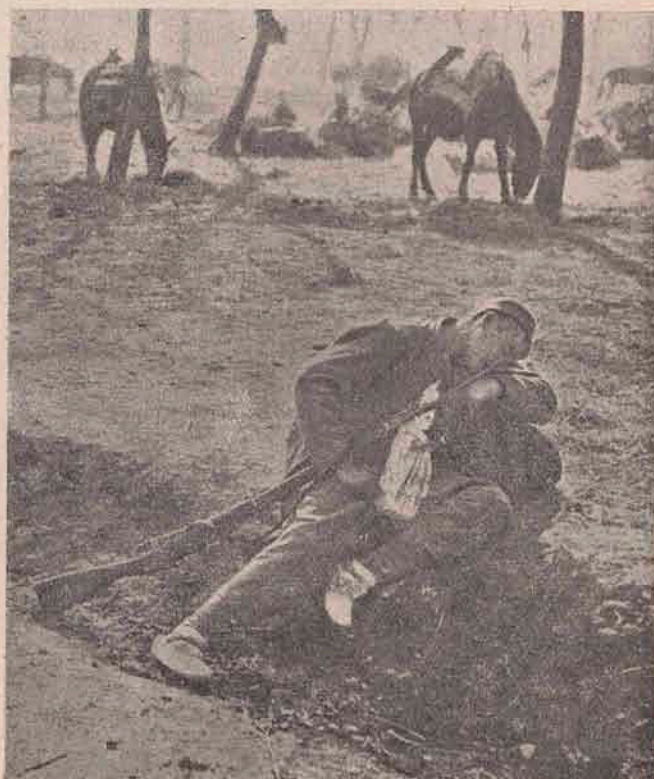
Cât de necomplete, de defectuoase sunt organele simțurilor omenești se vede și din următoarele. Urechea noastră o impresionează vibrațiuni de ale aerului, al căror număr variază între 16 și 41,000 într'o secundă. Cele 16 vibrațiuni dau naștere tonului celui mai adânc, ce-l putem percepe, iar cele 41,000 tonului celui mai înalt. Și ochii noștri sunt impresionați de vibrațiuni (de ale eterului), al căror număr însă variază între 481 bilioane și 764 bilioane pe secundă. Impresiile ce le câștigăm dela astfel de vibrațiuni sunt impresii de lumină de diferite culori, ce depind de numărul vibrațiunilor. Putem însă lua ca sigur, că în natură sunt și vibrațiuni, al căror număr variază între 41,000 și 481 bilioane pe secundă. Asupra simțurilor noastre nu au însă nici o influință, pentru noi simplu nu ecscită. Numărul tonurilor, ce le putem auzi, cuprinde în total 11—12 octave. În mod analog ar cuprinde numărul colorilor, ce le putem vedea, abia o octavă. Prăpastia

însă, ce se deschide între limitele vibrațiunilor, ce le putem percepe, conține 33—34 octave, ba variația imensă de fenomene trebuie să ne rămână ascunsă prin faptul acesta! O placă fotografică simte un număr de vibrațiuni cu mult mai variat, decât ochiul nostru. Limitele ei zac între 18 bilioane și 1600 bilioane de vibrațiuni într'o secundă, cuprinde 7—8 octave.

Pentru a ecsplică orientarea paserilor în călătoriile lor de toamna și primăvara oamenii au recurs la presupunerea, că paserile dispun de un simț magnetic, care întocmai ca o busolă reagează față de orice influențe magnetice. O astfel de presupunere e lipsită de orice urmă de probabilitate. Cu toate acestea ne putem imagina un astfel de simț, iar animalele înzes-

trate cu el nu numai că ar simți orice schimbare a poziției lor față de poli pământului, ci ar reagă și față de o mulțime de alte fenomene de natură magnetică și electrică, cum ar fi de ecsemplu lumina polară, sau curenții electrici de anumite direcțiuni și altele. —

Dacă noi oamenii am fi înzestrați cu un simț, care ar reagă față de electricitate întocmai cum reagează ochiul față de lumină, ne-am putea orienta cu ajutorul unui astfel de organ admirabil în lumea imensă a corpurilor noaptea tot atât de bine, ca și ziua. Lumea însă, pe care am percepe-o în cazul acesta, ar fi de tot alta.

Un soldat bulgar învingător odihnindu-se pe pământul cucerit. Doarme pentru întâia oară pe glia luată dela dușman.

FLORI DE-O ZI

Vieța celulei și vieța organismului*

O gămălie microscopică de materii albumioase, cu nucleu la mijloc și peliță fină, ori peliță dură pe dinafară — iată esența celulei: punctul de plecare al biologiei, al științei despre viețuie. Plantă, animal, om, toată ființa viețuitoare e zidită din aceste cărămizi vii, microscopice.

În privința formei ecsterne, celulele pot fi sferice, lungărețe, colțuroase, steliforme, netede etc. În esență: totdeauna aceleași. Fiecare trebuie să se nutrească pe sine, să respire, trebuie să se reducă, să se înmulțească, pentru a rămâne în viață, pentru a-și perpetua existența.

În privința socială, unele se află în grămezi lacse, altele sunt înșirate în grupe, altele combinate sistematic în organe: nervi, mușchi, vine, inimă, plămâni, ficat, rinichi, intestine, oase. Fiecare celulă își are vieța independentă, trăește pentru sine, dar în același timp produce o lucrare folositoare și pentru organismul din care face parte. Acumularea armonică a tuturor organelor parțiale: sunt eu, ești tu, este omul trupesc în viețuie, este animalul, planta, în viețuie. „Eu trăesc trupest” înseamnă că trăesc celulele mele în totalitatea lor sistematică. Trăesc celulele mele: trăesc și eu.

Momentul miraculos e, că celulele lucrează în conformitate cu trebuințele speciale și vecinic variabile, ale organelor și cu trebuințele generale de asemenea variabile, ale organismului. Altfel lucrează când temperatura trupului e scăzută. Altfel când e ridicată. Altfel în eforturi oboșitoare, altfel în somn. În stare normală, funcționează prin toate organele, fără să știu nimic, fără să am ceva ingerință în activitatea lor. Mistuesc alimentele. Sug materiile folositoare. Eliminează pe cele inutile. Acumulează rezerve pentru viitor.

În stări anormale: în schimbări de temperatură și de climă, în ca-

* Un capitol din „Hades”, studiu de filosofie, ce va apărea în curând.

zuri de boală și de accidente, manifestă însușirile cele mai admirabile. Ele au meritul că mă pot „acclimatiza” în țeri tropice și în țeri polare. Ele au meritul că boala cutare „îmi trece de sine”. Reparează, renovează, cicatrizează și vindecă; primenesc și înlocuiesc. În medii schimbate cearcă să se acomodeze. Desleagă problemele nouă, ce li-se impun. Ori cel puțin pregătesc terenul.

Urmează de aici că nu mai avem trebuință de medici? Că știința medicală nu are rost? — Nici decât! — Se ivesc deranjieri în organism, încât celulele nu pot repara fără ajutor ecstern. Ce e medicul? Un om, care prin studiu sistematic ajunge un cunoscător al organismului omenesc și al funcțiunilor acestuia. Adecă un cunoscător al activității celulelor. Ca atare, el observă mai bine deranjamentul decât noi, profanii, și prin „medicamente” ofere ajutor celulelor sănătoase ca aceste să învingă, să elimineze pe cele morbide ori stricate. Când acest ajutor nu duce la scop, medicul intervine cu bisturiul, tăind direct complexul celulelor jenante. Celulele sănătoase cicatrizează rana, după ce chirurgul le-a scăpat de greul celor putrede după receptul vechiu: „Quod medicamente non sanant, ferrum sanat; quod ferrum non sanat, ignis sanat”.

Și acuma să punem punctul pe i. După ce am schițat activitatea celulei, să-i vedem rostul filosofic.

Celula duce o existență pentru sine. Se primenește neîncetat. Acesta e scopul alimentației zilnice. În ce mod se combină cu altele pentru a forma un organ? De ce se pune în serviciul întregului, lucrând spre binele organismului, cât timp nu putem admite să fie dotați cu inteligență atomii de carbon, hidrogen, oxigen, azot, sulf, fer etc., din cari constă celula și pe cari îi atrage zilnic din alimente?

Iată un mister, care poate pune pe gânduri pe materialști.

De ce celule, *vecinic înnoite*, nu dau naștere la un organism *perpetuu*?

Iată al doilea mister, care sdruncină doctrina materialistă.

În ce mod, complexul celulelor, *vecinic înnoite*, păstrează însușiri ere-

ditare, păstrează *conștiința și memoria individuală*?

Iată al treilea mister, care spulberă filosofia materialistă.

Marea enigmă a vieții se resumă în faptul, că milioane de particule microscopice de protoplasmă, de unități vitale, cu ambiții independente și interese particulare se supun întregului, sunt în activitate comună pentru a satisface trebuințele întregului, executând lucrare inteligentă, spre scop superior. Nu se uită pe sine, dar lucrează și spre binele comun, spre binele ființei. Cum se face, că prin activitatea lor eu trăesc? Căci suma lor nu e ființa vie în întregime. Vieța nu e suma activității celulelor.

Iată fapte, cari răscolesc nu numai problemele cele mai profunde ale științelor naturale ci și ale filosofiei.

G. TODICA.

Cetitorii de mâne

De câțiva ani producția literară sporește la noi într'un chip uimitor. S-au scris atâtea volume bune și rele. S-a făcut atâtea reclame în jurul multora, chemați și nechemăți, căci gloria, dorul de a-și face un nume nemuritor ispitește pe atâția.

S-au întemeiat școli literare. S-au manifestat curente atât de deosebite prin felul lor de a înțelege arta. În năzuința lor de a-și vedea triumfând părerile, diferiții șefi ai școalelor literare s-au luat la ceartă, și-au spus vorbe grele. Ne-a fost dat să asistăm la spectacole dureroase. În dorința de a lovi, de multe ori adversarii n-au cruțat nici morminte. În dorința de a se impune publicului, liferanții n-au cruțat nici un mijloc.

Și în timp ce subț ochii noștri se petrec astfel de scene, în colțișorul ei retrasă departe de această harță omorătoare, duioasa cântăreață a icoanelor apuse, a toamnei târzii, poeta Elena Farago prepară un *volum de versuri pentru copii*, volum, care va apare zilele acestea.

La ceea ce nici unul dintre vânătorii de glorie, dintre revoltații în contra Academiei, nu s-a gândit, a muncit cu stăruința gândului convins de marele folos ce-l aduce o-

pera sa, autoarea „Șoaptelor din umbră“.

S-a vorbit la noi despre arta pentru artă, despre arta cu tendințe, s-a apoteozat decadentismul și s-au cântat imnuri de preamărire suflete-lor putrede, s-au cântat bacantele chiar, dar nimenea nu s-a gândit la cei mici și curați la suflet, la cei buni și crezători și nevinovați.

Răvnind la gloria zilei de azi, scriitorii noștri au uitat pe cetitorii de mâne. Au uitat că un *De Amicis* va trăi în istoria literaturii universale cel puțin tot atât cât un Octave Mirbeau, sau Zola. Au uitat că *Paul* lui Brătescu-Voinești se va ceti totdeauna cu aceeași dragoste, cu care se cetește Pană Trăsnea Sfântul al aceluiași scriitor. Și apoi de ce nu ne-am gândi cu toții la sufletele curate, cari își merită prinusul tocmai pentru curăția lor, într'o lume, în care domnește interesul?

Iată de ce știrea că poeta Elena Farago va scoate o operă pentru copii este primită cu bucurie de toți aceia cari se interesează de hrana sufletească a tinerei generații.

Poate cartea doamnei Farago va fi semnalul care va face ca scriitorii noștri de azi să se intereseze mai mult de cetitorii de mâne.

T. Miron.

In tabăra dela Ciatalgea...

Oștirile bulgare și otomane și-au concentrat forțele înaintea întăriturilor dela Ciatalgea și aici se pregătesc să dea lupta decisivă. Nu ne împoartă în clipele acestea succesul ori nesuccesul nici unuia dintre cele două popoare și nu ne gândim, că ce va fi dacă armata bulgară va rupe rândurile Semilunei și va străbate în Constantinopol. Ne gândim însă totuși la oștirile puse aci față 'n față, ne gândim fiindcă ne evoacă gândurile acestea știrile presărate prin ziarele mari, cari amintesc de colera îngrozitoare, ce a început să bântuie în armata turcească și afirmative și în cea bulgară. Pe cât de laconice sunt aceste știri, pe atât sunt de înspăimântătoare și cetindu-le, îți trece prin trup par'că un fior de groază și de teamă. Această boală, care prinde rădăcini de obicei pe oricare câmp de bătaie, și-a 'ntins și aici ghiarele ucigătoare și seceră cu sutele și cu miile oștenii învrășmașiți, fără ca să mai poată fi nădejde că i s'ar putea pune cumva stavilă. Prin șanțuri și pe marginea păraielor de pe întăriturile Ciatalgei, ea samăna în

larg și lat sămânța morții și culcă la pământ voinicii viteji, cari mai bucuroși ar merge 'n luptă și de zeceori ar muri mai ușor sfâșiati de șrapnele poate. Li doboară deodată, cum doboară vara, pe timp de furtună, fulgerul bradul cel mai drept, izbindu-l în creștet. Și mor bieții oșteni de moartea asta ticăloasă, mor ca cel din urmă slăbănog și om fără de rost. Cadavrele celor uciși de iazmele ei otrăvitoare zac cu miile în ploaie și 'n vânt și abia a culcat pe unul în țărână, și pornește mai departe, la camaradul apropiat ca să-și descarce molima ucigătoare și 'n sufletul acestuia...

Dacă știrile ce s-au răspândit despre morții uciși de colera nu sunt exagerări, în tabăra turcească soldații sunt într'adevăr într-o stare din cele mai deplorabile. Nu poate fi mirare, dacă oștirea turcească suferă dezastre după dezastre, când soldații ei se răstoarnă din senin și fiecare vede în apropierea sa în față moartea. Și moartea pe care o aduce o boală e totdeauna mai îngrozitoare decât aceea pe care ți-o aduce un glonț venit din arma dușmanului. Și e natural să fie așa. Moartea pricinuită de o boală molipsitoare, te umple de chinuri și de dureri și o simți ca ceva greoi, ce caută să te sugrume, cu zile. În luptă, nu mai ai vreme să te gândești la dureri și chinuri. Glonțul vine fără să-l vezi, fără să-l auzi și simți doar, că ceva te-a fulgerat prin creier și-ți dai apoi sufletul. Din povestirile răniților în războiu reiese, că în toiul luptei nu mai știi de teamă și nu mai știi de chinuri. Teama o ai înainte de a mirosi praful de pușcă, iar durerile numai după ce ai fost rănit și-ai ajuns în vreun spital ambulant, departe de câmpul de bătaie roșit cu sânge. Colera, ciuma însă te îngrozește, căci ea merge alături cu tine, te pândește clipă de clipă, și atunci, când bubuitul tunului a rămas departe și nu auzi poate nici ecoul lui. Puterea ei e cu atât mai îngrozitoare, că ți-o arată la oricare pas, necontentit. La stânga și la dreapta ta încep să se răcească rândurile, camarazii îți cad în drum și vezi cum își dau sufletul cuprinși de convulsii grozave, palizi și cu ochii sticloși, rătăciți...

Dacă nimic nu ar putea face pe dușmani să se împace, colera, ea le trezește gândul acesta. Aici nu mai lupti cu un dușman egal, pe care-l poți eventual și tu răpune, aici lupti cu un element al naturii, cu un dușman, care e vincibil nu-

mai în pace, numai în liniște, când spada e înlocuită cu condeiul medicului atotștiutor al astfel de dușmani primejdioși. De aceea singură colera ce zecimează acum rândurile armatelor turcești și bulgare va aduce poate și armistițiul, pe care până acum învingătorii l-au refuzat așa de categoric Semilunei. Și dacă în șanțurile dela Ciatalgea gurile tunurilor vor amorti deodată și deasupra întăriturilor se vor înfige drapelele imaculate, atunci întru asta va avea fără 'ndoială un foarte mare merit și colera.

S. B.

O O O

Cărți primite la Redacție:

P. Dulfu: Isprăvile lui Păcală. Ediția III-a revăzută și sporită cu întâmplări noi. Ediție eftenă pentru popor, cu prețul de 1 cor. Editura „Librăriei C. Sfetea“, București. De vânzare la oricare librărie.

Rugăm pe onor. noștri abonați, cari nu și-au achitat încă întreg abonamentul, să binevoiască a-l achita fără amânare, ca să nu fim nevoiți a le face spese deosebite cu încassarea lui prin chitanțe postale.

Depozit românesc

de

PIANE ȘI ARMONIURI
în Sibiu, str. Cîsnădiei 7.

Piane și pianine din cele mai bune fabrici din Austria și Germania, în nuc mat sau poleit, în lemn negru, mahagon, palisandru veritabil, construcțiune modernă, cadru pancerat, agrafe, moderator etc., — se pot cumpăra cu preț foarte favorabil în depozitul meu. Transportul și pachetarea sunt gratuite. Școalele, reuniunile de cântări și alte instituții culturale primesc favor special.

Armoniuri de școală
bune și solid lucrate.

Rog sprijinul onoratului public român.

Cu distinsă stimă

TIMOTEI POPOVICI,
profesor de muzică

Sibiu—Nagyszeben
Strada Cîsnădiei 7.

15—20

Proprietar-editor: Sebastian Bornemisa.

„Tipografia Nouă“, I. Moța, Orăștie.

Prețul unui ecsemplar 24 bani.

— Pentru străinătate 40 bani. —